

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al Asociației Institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500—; pentru particulari Lei 400—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300—. În străinătate Lei 800—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: **Constantin Popp.**

□

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

SUMARUL: †) Victor Bontescu. — O datorie de împlinit. — Comparații în finanțele locale și generale. — Situația. — *Cronica:* Funerariile lui Dr. Victor Bontescu. Serviciul de incasso al Băncii Naționale a României. Publicațiune.

† VICTOR BONTESCU.

Generația, care a pregătit unirea, urcă spre culmile în al căror orizont larg trăsăturile aspre ale figurilor mari dobândesc seninătatea și aureola păcii și a eternității.

Călită în focul luptelor ultime, dar decisive, trecută prin pârjolul durerilor și asupririlor fără număr de eri, generația izbânzii celei mari a eșit la capătul străduințelor sale cu fire cărunte în creștet, cu brazde adânc săpate pe figură, cu priviri tăios de încrunțate, dar și cu fruntea încă pășănat și semeț drept pironită, punând astfel în serviciul Țării refăcute cel mai curat oțel de caractere hotărâte, menit să taie acele „large ulfi” prin desişul îmbrăcat în necunoscut al viitorului neamului românesc întregit.

Și dacă totuși, cu gândul de a cimentă opera justificată prin sacrificiile de secole ale poporului băștinaș, falanga neînduplecaților sfărâmațori ai hoțarelor tuturor împilărilor noastre va fi săvârșind din greșală — după împlinirea idealului național — printre multe lucruri

folositoare și unele fapte regretabile, poate uneori chiar dureros de regretabile — în conștiința sigură a meritelor nepieritoare, câștigate prin lupta decisivă din care a răsărit, vie și strălucitoare, victoria României mari, posteritatea nu va putea nega niciodată închinarea eu-

cernică, în semn de recunoștință, pe care o dătoază făuritorilor celei mai prețioase moșteniri.

Privind sub acest unghiu rolul generației, care a făurit unirea, numai aceasta poate fi singura și adevărata sentință a istoriei, care se va rosti vreodată la capătul ei.

* * *

Totuși și această generație își are — durere — marile ei rățaciri. Una dintre acestea — cea mai gravă din câte s'au săvârșit — pironeste și

astăzi locului, ca o imensă piatră de moară, trupul Țării, condamându-l la svârcoliri neregulate și dureroase.

Dar din rândurile aceleiași generații au răsunit — și vor mai răsuna încă. dacă va fi nevoie — și glasuri competente,

cari au avertizat din bună vreme pe cei porniți pe cale greșită.

Cuvântul răspicat al lui Victor Bontescu a fost printre cele dintâi, cari au arătat primejdia ce va naște dintr'o greșită legiferare a conversiunii. În tot timpul cât s'a discutat legea Argetoianu el a luptat din răsputeri și aproape singur împotriva nenorocirii, pe care el o vedea apropiindu-se cu pași repezi, datorită concepției fundamentale eronate, care stă la baza celei mai noi reforme sociale.

* * *

Victor Bontescu, oricât a știut până la sfârșitul vieții sale să se strecoare modest printre semenii săi, va rămânea totuși în amintirea tuturor ca unul dintre cei mai curajoși și înflăcărați luptători naționaliști dinaintea de unire, precum deasemenea pregătirea sa temeinică pe terenul economic și financiar îl îndreptățește să fie pomenit printre cei dintâi economiști ai generației, din care a făcut parte.

Intrarea sa în politică și-a inaugurat-o luând parte la acțiunea din 1904 a tineretului ardelean, care a cerut și a și reușit să-și impună punctul său de vedere, prin ruperea pasivității în politica față de Unguri.

Încă de tânăr, Victor Bontescu a dat dovadă de un curaj hotărât pe teren național.

Acelaș viguros curaj național îl găsim și în articolele de ziar publicate de el în „Tribuna“ din Sibiu și „Românul“ din Arad.

În cursul războiului mondial, Victor Bontescu a fost și colaborator al acestei reviste.

A publicat sub titlul „*Structura noastră social economică*“, în 1918, în timpul când a fost mobilizat în Budapesta, un foarte interesant, instructiv și prețios studiu, — bogate date statistice, menite să dea puncte de orientare precise privitor la directiva, ce avea să urmeze viitoarea noastră politică economică-financiară.

Tablourile publicate le-a compus în baza tabelelor demografice ale statisticei oficiale maghiare și urmăreau scopul să ne indice, ce anume avea să ne preocupe mai intensiv în

viitor: viața noastră financiară-economică.*)

A fost ales membru în Comitetul executiv al Partidului Național Român din Ardeal.

În 1918, cu prilejul adunării dela Alba-Iulia, este ales membru în Consiliul Dirigent, ca șef de resort la Comerț și Agricultură.

El a elaborat atunci și semnat, în baza calificării pe care o avea, primul proiect de reformă agrară în Ardeal. Bontescu a conceput însă o reformă agrară organizată, care să dea toate posibilitățile țăranului pentru exploatarea cu folos a pământului. În acest scop a întemeiat Banca Agrară din Cluj, menită să finanțeze reforma agrară și să acorde credite ieftine pentru țărani.

Văzând, că în Ardeal nu există un comerț românesc și o industrie românească, Victor Bontescu a căutat împreună cu alții să pună și în această privință piatra fundamentală, înființând Banca Centrală și Intreprinderile Forestiere din Cluj.

Este adevărat, că nu toate aceste planuri ale sale s'au bucurat de succesul, pe care el și mulți alții l-ar fi dorit. În succesul acesta se datorează însă în bună parte lipsei totale de sprijin din partea guvernelor, cari s'au succedat după războiu.

În Guvernul Federației de sub președinția dlui Alexandru Vaida-Voevod a fost ministru al Industriei și Comerțului.

În timpul din urmă a fost senator și apoi deputat de Hunedoara.

Guvernul actual, apreciind cunoștințele sale juridice și tehnice, l-a încredințat cu conducerea măsurilor de extindere a cărților funduare și a cadastrului în întreaga țară.

* * *

Victor Bontescu a fost unul dintre curajoșii noștri luptători naționaliști de pe vremuri.

În anii cei dintâi ai unirii el a luat parte efectivă la organizarea economică și financiară a Ardealului. Planurile sale în această privință au fost mari și fru-

*) Studiul apărut în Nr. 25, 31, 33 din 1918 se poate citi cu mult folos și azi.

moase; împrejurări străine de voința lui însă i le-au sfărâmat cu o brutalitate, care l-a umplut de durere.

Activitatea sa de după războiu nu se reduce însă numai la acele planuri întocmite în primii ani de unire.

În ultimii ani ai vieții sale soarta a încărcat pe umerii săi o nouă și grea sarcină, decar e s'a știut achita într'un mod cu adevărat vrednic, storecând admirația întregii opinii publice românești din țară.

Conștiu de efectele dezastruoase ale legii de conversiune Argetoianu, el și-a înțeles pe deplin datorica, ridicându-se cu toată puterea spiritului său bine înzestrat împotriva acestei monstruoziții.

Cunoscător al sufletului țărănesc, pe care prin contactul continuu cu lumea dela safe și inteligența sa pururea vie a știut să-l pătrundă până în adâncurile sale, edificat pe deplin asupra mentalității de un conservatism dus până la încăpățănare al clasei țărănești, deși înflăcărat ca un tribun în dragostea lui neprefăcută față de plugarul înfrățit pentru totdeauna cu glia strămoșească, Victor Bontescu nu a putut admite totuși în ruptul capului falsă evanghelie, care în aparență propovăduia ușurarea sarcinilor țărănești, iar în fapt atenta în mod primejdios la sănătoasa constituție a spiritului de dreptate, de care este pătrunsă în toate mădularele sale pătura poporului dela safe.

Impotriva uraganului demagogiei, care a cuprins în acea vreme aproape toate partidele din țară, dintre parlamentarii ardeleni Victor Bontescu a fost singurul,^{*)} care a ținut piept cu demnitate și competență, apărând cu ultima îndărătnicie concepția de drept asupra proprietății.

Oșelul cuvântului său a izbit atunci în turma amorfă a demagogilor de toate categoriile cu toată vigoarea și, în întunerecul de nepătruns, care a cuprins subit spiritul reprezentanților adăpostiți în Dealul Mitropoliei, scânteierile acestui oșel veritabil a tăiat fășii largi de lumină.

Și astfel, din tot cuprinsul Ardealului, Victor Bontescu singur a avut curajul să arunce în văzul tuturor și în luptă dreaptă, piatra împotriva Goliat-ului, care amenința să dărâme până la temelii întregul nostru sistem economic, bunul simț al poporului și tot spiritul nostru de dreptate înscris în sângele și oasele noastre.

^{*)} Dl Dr. A. Vlad n'a putut lua parte atunci la discuția parlamentară, fiind bolnav.

Am cețit cu multă luare aminte toate discursurile, cari s'au rostit la Cluj și la Hațeg cu ocazia morții sale.

Nimeni și nicăiri, nici măcar pe de parte, nu a făcut pomenire de această faptă de proporții cătoniene, care a înscris adânc și strălucitor numele lui Victor Bontescu pe pagina de granit atât de îngustă a curajului parlamentar din România.

Să fie o simplă greșală?

Ar fi greu să o credem, căci prea au făcut cu toții deodată aceeași greșală, prea au „uitat“ repede și uniform toți oratorii una și aceeași faptă.

Dor fi vrând să retacă un fapt, care formează capitol în viața sălășluitului întru Domnul, dar care, după părerea personală a unora, nu ar fi „simpatic“ în ochii poporului?

Nu vrem să admitem nici această ipoteză, căci prea ar avea aerul unei lecții, pe care în acest caz ar fi îndrăznit să o dea, după moarte, cinstiții oratori, celui mai curajos parlamentar cunoscut în parlamentele noastre de după războiu, pentru cea mai logică și hotărâtă atitudine.

Victor Bontescu și-a iubit poporul, din care s'a născut. L-a iubit cu adevărat. Și în această privință martor e însuși acest popor, care l-a ales cu aceeași dragoste și după ce a votat contra legii Argetoianu.

El a știut să-l apere și să-l mângâie cu vorbe înduioșătoare și cu fapte bărbătești în vremea când era asuprit.

Iată ce spune un martor ocular despre Victor Bontescu, cu ocazia unei întruniri, care s'a ținut la Arad în 1911:^{*)}

„Dacă prin vrednicia părinților mei am avut norocul să nu sufăr de foame ca voi, să nu-mi fie teamă că mâine copilașii nu vor avea pâinea de toate zilele, durerile voastre le resimt adânc în sufletul meu“, a spus, cu durere în glas, avocatul Victor Bontescu și tot dânsul, slab, cu ochii turburi, visători, răspunzând celor ce susțineau, că țărani neștiutori de carte să nu poată vota, a spus: „dar oare numai o scrisoare este pe lumea asta? Scrisoarea de pană pe hârtia cea albă? Nu. Mai e o scrisoare mai sfântă decât aceasta, este scrisoarea ascușișului ferului de plug, cu care tai brazdă neagră și adâncă, din care răsare pita cea albă pe seama hogașilor“;

^{*)} H. Stahl: „Schife parlamentare“.

lată cuvintele și sentimentele adevărate ale lui Victor Bontescu pentru poporul său.

Și acelaș autor în continuare:

„Iar când, la sfârșitul întrunirii, în locul vociferărilor bucureștene*) „La Palat!“ și în locul dispariției, cam pe furis, a șefilor grăbiți să se sustragă vulgului, urcându-se în luxoase automobile, am văzut pe țărani, demni și modești strângându-se în jurul frunțașilor, sfātuindu-se cu dâșii, mulțămindu-le cu emoție și risipindu-se disciplinași, comentând vorbirile, și am auzit pe un țăran zicând: „Când ni-a vorbit Victor Bontescu de scrisul nostru cu plugul în brazda neagră, m'a strâns așa ceva de gât, că nici n'am mai putut să strig „Trăiască“, atunci par'că nici eu, stenograful blazat,**) n'aș fi putut în acea clipă să strig „Trăiască!“.

Trupul plăpând al lui Victor Bontescu se va topi ca un fulg în jărâna aspră, care-l acopere astăzi. Dar figura lui, care și-a păstrat o seninătate biruitoare peste toate necazurile vieții până în ultima clipă, va urca ușor treptele, cari duc spre galeria marilor dispăruși, căroro un neam recunoscător le va păstra întodeauna proaspătă amintirea, dându-i ca exemple vrednice de urmat generațiilor viitoare.

De acolo, din înaltul pedestalului, el va privi de aci înainte înduioșat la svârcolirile noastre trecătoare, ca un osfaș vrednic, care și-a împlinit cu drag și cu totul desinteresat datoria, dar care din sufletul său iubitor și larg a frânt un mănunchiu, lăsându-ni-l moștenire.

I. OLTEANU

O datorie de împlinit.

Programul de guvernare anunțat la începutul lunii trecute de Partidul Național Liberal ducist, cu partea sa economică și care pune în vedere rezolvirea converșunii datorțiilor prin reducerea creanțelor, a fost o surpriză nu numai pentru cercurile politice, ci și pentru toate cercurile financiare-economice ale țării.

Și încă o surpriză penibilă, dat fiind că Partidul Național Liberal se angajează acum la săvârșirea unui act, nu numai contrar concepțiilor sale din trecut asupra creditului, ci și a unui act neconstituțional.

*) H. Stahl face o comparație între întrunirile bucureștene și întrunirile din Ardeal dinainte de război.

***) H. Stahl este directorul stenografilor din Parlament.

Aceasta după ce în anii 1929—1930, în chestiunea „Creditului Funciar Rural“ și a „Soc. de Gaz Metan“ a cerut și a obținut dela Înalta Curte de Casație și Justiție *anularea* legilor votate de parlamentul emanat din Partidul Național Țărănesc, legi declarate ca violatoare a Constituției.

Această modificare a mentalității P. N. L., în materie de credit și schimbare de front neașteptată, explicabilă numai prin intrarea și a P. N. L., în apele păcătoasei demagogii conversioniste și a goanei după popularitate în sânul corpului electoral, am apreciat-o după cuvintele în articolul nostru „Cu Stângul“ din No. 41 a revistei noastre.

Se spune, că trecerea promisiunii de largire a conversiunii în programul de guvernament al P. N. L., a fost combătută și în sânul acestui partid de unii membrii marcanți ai partidului. Se afirmă de altă parte că a fost strecurată această promisiune în program fără știrea și aprobarea șefului partidului — de unii partizani frunțași interesați la conversiune. Și că nu este nici vorbă ca ea să fie pusă vreodată în discuție resp. aplicare.

Nu suntem în măsură a ști, care este adevărul, nici a pătrunde în tainele de culise ale Partidului Național Liberal.

Știm însă un lucru. Dacă a fost în adevăr numai o gafă lansarea noulor concepții a P. N. L. asupra creditului, aceasta a știrbit mult prestigiul acestui vechiu și puternic partid politic al țării.

Partidul Național Liberal are la activul lui o serie întreagă de înfăptuiri de ordin financiar-economic în ultimele 6 decenii. Organizarea și dezvoltarea creditului în țara românească mică și apoi mărită ulterior după război, sunt strâns legate de concepțiile economice și de activitatea Partidului Național Liberal. Instrumentele de credit, reprezentate prin „Creditul Funciar Rural“, „Creditul Funciar Urban“, „Banca Națională a României“, puternica „Banca Românească“ și multe altele, ca să amintim numai câteva mai importante, sunt tot creațiuni ale Partidului Național Liberal.

Și azi ce vedem? Factorii hotărâtori ai aceluiaș Partid Național Liberal protejează prin largirea conversiunii resp. reducerea creanțelor debitorilor de orice categorie să desființeze și să distrugă opera sa proprie și a marilor săi înaintași în vechiul Regat și rezultatele unei munci trudnice, desinteresate, pline de jertfe, dar și rodnice, tot de 6 decenii, la noi în Ardeal — *creditul!*

Se poate imagina o aberație mai mare ca aceasta?

Nenorocita formulă lansată de Partidul Național Liberal nu va rămânea fără consecințe pentru acest partid.

Oricât de disciplinați vor fi membrii Partidului Național Liberal totuși sunt între ei un număr de bărbați, mai mare decât poate să arde, cari judecă cu capul lor propriu și nu cu al „Comitetului Central“ directivele, ce le primesc și consecințele, ce decurg și trebuie să tragă din ele.

Unii în formă mai timidă, alții cu curagiu bărbătesc își vor manifesta, rând pe rând, nemulțumirea față de „schimbarea de front“, în consecvență, în materie de credit a conducerii Partidului Național Liberal.

Merită să fie relevată, în privința aceasta, atitudinea de bărbătească demnitate și de consecvență, dovedită în această chestiune de un înalt magistrat din orașul nostru, fost consilier la înalta Curte de Casație și Justiție și vechi și devotat membru al P. N. L. Dl. Dr. Nicolae Deceada — căci de Dsa este vorba — după ce în calitatea sa oficială de consilier la Casație, la timpul său, a participat în mod activ la apărarea Constituției, inevitabil violată prin reducerea creanțelor, preconizată acum și de P. N. L. și după ce în 1932, a prezidat în Sibiu impozanta adunare a Românilor și Sașilor și s'a solidarizat cu protestul energic de atunci ridicat împotriva bolșevismului economic, a găsit — foarte corect — că este o imposibilitate morală pentru Dsa de a se solidariza cu rezolvarea conversiunii așa cum o proiectează acum P. N. L. Și drept consecință și-a anunțat demisia din P. N. L.

Bine a făcut! Așa ar trebui să procedeze și alți numeroși bărbați de pe la băncile și întreprinderile liberale.

Înlături cu considerentele utilitariste, cu măruntele interese particulare!

Creditul este în primejdie de prăbușire. Ii trebuie susținători și apărători.

Se vor găsi mulți, cari să-și facă datoria, ce le-o impune în mod imperios situația, ce o ocupă în viața noastră financiară și economică?

Comparații în finanțele locale și generale.

După considerațiunile generale pe cari le-am făcut asupra Legii finanțelor locale într'un număr trecut al acestei reviste, revenim cu datele ce urmează pentru a prezenta subiectul în discuție sub toate aspectele sale. În scopul de a arăta cu cifre însemnătatea finanțelor locale față de fi-

nanțele generale, vom da mai jos suma totală a bugetelor administrațiilor locale în raport cu bugetul statului pe anii 1930, 1931 și 1932. Aceste sume se prezintă pe anii respectivi precum urmează:

Lei	12.129.548.888.—	și	37.450.000.000.—
"	9.257.788.703.—	și	32.471.993.125.—
"	7.384.486.652.—	și	27.934.711.038.—

Din aceste cifre reiese că în 1930, suma bugetelor administrațiilor locale însuma 32·39% din suma bugetului general al statului, iar în anii 1931 și 1932 acest procent era respectiv de 28·51% și de 26·43%. Examinând adânc aceste cifre ele ne vorbesc suficient de marea însemnătate pe care o reprezintă finanțele locale în cadrul finanțelor generale ale statului. Dacă ar fi să ne referim la totalul sarcinilor publice din România, atunci bugetele administrațiilor locale reprezintă în 1930 un procent de 24·47% din acesta, în 1931 unul de 22·18%, iar în 1932 un procent de 20·90%. Cu alte cuvinte deci finanțele locale reprezintă în mediu ceva peste o cincime din finanțele publice ale României. În lumina acestor cifre, afirmațiunea noastră din articolul precedent că organizarea finanțelor locale reprezintă un comandament important și de superior interes național, rămâne perfect verificată. Iar pentru că să ne facem o idee asupra sarcinilor pe cari le impune statul administrațiilor locale, vom menționa că acestea se ridică în 1932 la suma de Lei 805.129.726.— repartizându-se precum urmează:

1. Spitalele	Lei	355.418.244.—
2. Salariile medicilor veterinari	"	30.578.722.—
3. Salariile gardienilor publice	"	48.307.560.—
4. Chiriile localurilor de jandarmieri	"	40.000.000.—
5. Indemnitatea de deplasare prefecților și directorilor de prefecturi, pretorilor și cheltuielile de întreținere ale preturilor	"	49.260.000.—
6. Tribunale și judecătoria	"	81.565.000.—
7. Subv. specială Casei pensiilor socotită cu 16·1% asupra salariilor	"	200.000.000.—

La aceste cheltuieli vizibile ale administrațiilor locale în contul statului, va trebui să mai adăugăm pe cele invizibile și adăugate ulterior ca locuințe medicilor, contribuții la plata funcționarilor inspectoratelor regionale, chiriile Comitetelor locale de revizuire, plus atâtea sume în

suferință pe care statul nu le poate plăti ca: chiriile cazărmilor, taxele comunale pentru localurile ocupate de diferite autorități, etc. etc. și care adăugate celor de mai sus, se ridică la cea un miliard lei, ceea ce înseamnă că administrațiile locale cheltuesc în folosul statului cam 10—15% din veniturile lor. Cum se va rezolva această problemă de acum încolo, rămâne să se vadă. În orice caz însă, e foarte puțin probabil că statul va renunța la aceste prerogative de a dispune într-o anumită măsură de bugetele administrațiilor locale, deși era necesar ca pe acestea legea să le fi precizat în deosebi.

Trecând acum dela comparațiunile de cifre la comparațiunile de procedură, să facem o scurtă privire asupra organizării finanțelor locale și a surselor lor de venituri în alte țări. Există anume trei sisteme în formarea surselor locale de venituri publice și anume:

a) Sistemul resurselor de venituri prin stat, în care finanțele locale se alimentează dela stat fie sub formă de subvențiuni directe, fie ca fracțiuni ale produselor impozitelor statului, sau în formă de cote adiționale la impozitele statului;

b) Sistemul resurselor independente în care finanțele locale n'au nici o legătură cu ale statului; și

c) Sistemul mixt unde cele două sisteme deja menționate se combină, predominând după caz și după țară, un sistem sau celalalt.

În cadrul primului sistem intră finanțele locale din Austria, Germania și Luxemburg. Astfel în Germania, 59% din totalul veniturilor bugetelor comunale provin din participarea acestora la produsul impozitelor statului, iar 11% provin din subvențiuni de stat, astfel că 70% din totalul veniturilor comunale sunt în completă dependență de venitele statului. În Prusia, numai 11% din venitul total al comunelor cu peste 100.000 locuitori, provin din resursele proprii ale comunelor, restul provine din finanțele de stat. Pentru orașele mai mici acest procent se reduce și anume pentru cele care au 50—100 mii locuitori la 10%, iar pentru cele care au sub 50.000 locuitori la 9%. Insași capitala Reichului, Berlinul are veniturile sale în proporție de 87% dependente de ale statului și numai restul de 13% din resurse independente, dintre care 5% sunt venituri din întreprinderi. Dealtfel faptul nu e de mirare întrucât se știe că din punct de vedere administrativ, Germania formează o scală întreagă de unități, fiecare din aceste unități având organizație aparte moștenită din cele mai vechi timpuri. Cum nici un regim afară de cel actual al lui Hitler nu s'a atins de aceste anarhice diviziuni administrative, era natural să le fie asigurate și veniturile fi-

nanțare. De aceea veniturile publice generale se împart în tot acest cadru de unități administrative după însemnătatea și chemarea lor specială, fiecărei unități revenindu-i un procent mai mic sau mai mare. Este totuși curios de constatat în această ordine de idei că deși în acest sistem de finanțe locale, viața locală germană și în special gospodăria orașelor, se prezintă într-o formă impecabilă, care caracterizează un progres permanent. Faptul nu se poate altfel explica, decât că statul își ține angajamentele și respectează semnătura. Numai astfel este posibilă o conviețuire înfloritoare a vieții locale și de stat din punctul de vedere al finanțelor respective.

Tot în sistemul acesta al finanțelor locale se situlează Austria, unde în mediu 77.5% din veniturile orașelor sunt dependente de ale statului. Ba la unele orașe acest procent se mărește într'un raport vertiginos, cum e cazul orașelor Linz și St. Pölten unde 90% din venituri revin acestora din casa statului.

În fine tot la acest sistem aparțin orașele elvețiene. Remarca generală care se desprinde în această ordine de idei, este aceea pe care am făcut-o și la orașele germane. Viața locală urbană și rurală în statele în care finanțele locale sunt organizate în cadrul acesta centralist, reprezintă un stadiu de permanentă perfecțiune. Faptul nu se poate explica decât prin munca fără preget și energia neprețuită care se depune în această direcție de toți factorii interesați. De aceea nu se poate întâmpla ceea ce se întâmplă la noi, ca statul să încaseze un fel pentru el și alt fel pentru organizațiile administrative locale. Căci la noi s'a întâmplat și fenomenul că organele statului neglijeau încasarea impozitelor cuvenite orașelor și satelor. Pe urmă cotele care reveneau orașelor erau prea modice în raport cu nevoile lor. Astfel din cotele adiționale prevăzute de vechea lege a contribuțiilor, reveniau diferitelor orașe precum urmează:

Timișoara	Lei 9.200.000.—	la un buget de 200.836.600.—
Tg.-Murăș	„ 3.000.000.—	„ „ „ „ 36.757.768.—
Botoșani	„ 2.162.000.—	„ „ „ „ 16.313.000.—
Pitești	„ 1.870.000.—	„ „ „ „ 14.700.000.—
Giurgiu	„ 1.562.757.—	„ „ „ „ 9.900.000.—
Sighișoara	„ 629.433.—	„ „ „ „ 9.735.000.—
Cetatea Albă	„ 850.000.—	„ „ „ „ 6.128.000.—

ceea ce înseamnă cam 10% din necesități. Tot așa de disproportionale erau sumele care se distribuiau orașelor din fondul județean și comunal administrat de Ministerul de finanțe. Așa de exemplu pentru anul 1932, acest fond era pre-

văzut cu suma de Lei 387.493.400.—, dar nu s'a ordonat din el decât suma de Lei 108.886.536.— și nu s'au plătit decât Lei 83.535.936.—, adică abia cam a cincia parte din prevederi. În aceste cifre se reprezintă toată repulsiunea statului față de viața locală. Căci oricât de rău s'ar fi prezentat finanțele statului nici un motiv nu era ca să se anchilozeze astfel și viața locală.

În al doilea sistem al organizării finanțelor locale se găsește viața administrativă din Statele Unite ale Americii. Lucrul era de așteptat. Nicăieri ca în America viața locală nu s'a remarcat cu caracteristicile sale proprii până în cele mai amănunțite specificațiuni ale sale. De aceea ne putem da seama în ce constă secretul progresului orașelor americane, cari n'au o vechime mai mare de 150 ani. De unde la începutul veacului trecut America se găsea abia în faza inițială a organizării sale din toate punctele de vedere astăzi ea denotă o pulsație de viață generală și locală cum n'a mai cunoscut nici un alt colț al pământului. Așa s'a putut concepe ridicarea orașelor între cari Cincinnati și Chicago cu câte 3—4 milioane locuitori astăzi, n'au o vechime mai mare de 100—120 ani.

Sistemul mixt în organizarea finanțelor locale se găsește în vigoare în Franța, în Cehoslovacia și la noi. El constă în particularitatea că viața locală își recuperează finanțele și prin stat și prin organizațiuni și creațiuni proprii. Precum reiese din cele pareurse până acum este sigur că cea mai bună organizație în direcția care ne preocupă, constă în descătușarea vieții locale de tutela rău înțeleasă a statului. Din punct de vedere administrativ tendința se remarcă la noi, însă fără să se fi putut înstăpâni în mod desăvârșit pentru că autoritățile tutelare dintr'un spirit ancestral se mențin mereu la birocrațismul de altădată. Lucrurile nu stau mai bine nici din punctul de vedere al organizării finanțelor locale. Legea nouă tinde într'adevăr spre independență, dar dela litera ei și până la executare, rămân atâtea piedici de trecut, încât nimic nu se simte. Este prea înstărită la noi mentalitatea centralistă, pentru că o lege singură să poată șterge urmele unei întregi construcțiuni istorice în filozofia guvernării statului. Chiar după vechea lege finanțele locale aveau pentru unele celule administrative o nuanță preponderantă spre independență. Astfel procentual organizațiunile locale au după vechea lege, finanțele astfel distribuite:

1. Venituri dependente de stat,

a) județele în proporție de 91.98% din totalul lor;

b) comunele rurale în proporție, de 25.05% din totalul lor, iar

c) comunele urbane în proporție de 25.17% din totalul lor.

2. Venituri independente de stat, erau pentru județe restul până la 100% deci 8.02%, pentru comunele rurale 65.20%, complimentul până la 100% adică 9.75% fiind venituri extraordinare, iar pentru comunele urbane 62.73%, complimentul de venituri până la 100% adică 12.10% provenind din resurse extraordinare. Cum noua lege aduce o notă de resurse independente mai accentuată, însemnează că pe viitor cel puțin 80% din veniturile organizațiilor locale vor avea surse independente de finanțele statului.

În această situațiune cifrele date mai confirmă o afirmațiune a noastră făcută în articolul din numărul trecut al revistei în care ne ocupăm tot cu această problemă și anume că oricum am privi județul ca celulă intermediară și de viață locală în organizarea statului, el are o foarte puțină justificare și o insignifiantă bază de existență, deoarece abia 8% din veniturile sale și le procură în mod independent, restul fiind o contribuție a statului. Ori în aceste condițiuni viață independentă locală nu se poate concepe.

În lumina considerațiunilor expuse și a datelor numerice înșirate, Legea finanțelor locale lasă multe probleme nerezolvate, de a căror deslegare atârnă însă progresul vieții locale și de stat. De aceea pentru proxima ei modificare se cunosc țintele cari trebuiesc urmărite și va trebui să le atingem pentru a da vieții noastre naționale toată sursa de energie de care are nevoie.

Ing. GH. BRÂNDUȘ.

Situația.

În bursă, caracteristica ultimelor săptămâni este lipsită de orientare și inițiativă.

Speculanții bursei, cari în ultimul timp au exploatat splendid toate manifestările oamenilor politici cu răspundere în treburile publice, în ultimele săptămâni nu au mai avut puncte de îndrumare.

Chestiunile ce se pun acuma zilnic pe tapet, nu prezintă nici un interes pentru orientarea speculei. Chestiuni cu problema extremiștilor sau ofensivele opoziției, întrucât nu provoacă turburări mai grave de stradă, nu influențează cu nimic viața economică.

În astfel de împrejurări orice eforturi ar depune specula, nu poate provoca interesul publicului. „Mitlauserit“ nu se lasă antrenat la joc.

Și cu toate acestea lumea este optimistă, tendința pieței susținută. Se scot parale din pă-

mânt pentru plasamente la cursurile de azi enorm de urcate față de cele din vară.

Industria merge bine, cu deosebire cea petroliferă. Agricultură în general nu se poate plânge, cu toate că marea parte a produselor ei lasă mult de dorit. Viața economică nu doarme. Deci avem tot dreptul să fim optimiști.

Ridicarea cu până la 30% a cursurilor acțiunilor, trebuie atribuită în mare parte acestor împrejurări, și numai în mod secundar deprecierea valorii Leului, care este față de aur de 30%.

Dar pe lângă piața acțiunilor și rentele de stat se țin bine.

Renta improprietății a fost acum 2 ani 21%, azi este 36%.

Refacerea, Untrei, Naționalul toate sunt susținute.

Rentele străine au toate amatori.

Ultima emisiune 1933 a reangajaților, și-a început cariera în bursă la 25%, azi după cea 3 luni de zile este 32%.

Bonurile de tezaur și Bonurile de impozite au avut fluctuațiuni mari în ultimul timp.

Bonurile de tezaur titlurile de:

500.000 au fost 83%, azi sunt 77%.

100.000 " " 92% " " 86%.

20.000 " " 97% " " 94%.

Bonurile de impozite, care cu 6—8 săptămâni înainte au fost 76% azi se negociază între 56—58%.

Atât bonurile de tezaur, cât și bonurile de impozite se fac numai în târgul liber. Bonurile de impozite fiind emise pe un șir mai lung de ani, în câteva zile vor fi luate în cota oficială a bursei.

* * *

Piața valurilor a început să sece. Afacerile sunt tot mai rare. Asemenea și marfa. Dealtfel și negocierile sunt foarte mult îngreunate, din cauză că Banca Națională a început să ia în foarte serios dispozițiile penale ale legii de devize.

București.

Remizier.

CRONICA

Funerariile lui Dr. Victor Bontescu. Stins din viață în ziua de 28 Octombrie a. c., în Cluj, în etate numai de 54 de ani, trupul neînsuflit al distinsului bărbat al neamului Dr. V. Bontescu a fost așezat pe catafale în capela din cimitierul

central din Cluj. După un scurt serviciu divin, și trei cuvântări, a dlui Canonic Ioan Agârbicianu, a ministrului Ardealului dl Dr. E. Hațieganu, și a dlui Dr. Prie, defunctul a fost transportat pentru inhumare la Hațeg, orașul său natal.

S'au depus pe cosciug un număr imens de cununi, în afară de familie, din partea număroșilor amici ai defunctului, din partea diferitelor autorități, instituțiuni și corporațiuni.

„Solidaritatea“ a depus pe catafalele distinsului răposat încă în Cluj o splendidă cunună de flori naturale cu inscripția: „Întimosului apărător al creditului“ — Asociația „Solidaritatea“ recunoștoare.

Cu reprezentarea „Solidarității“ la înmormântare a fost încredințat, pe lângă președintele, dl Dr. A. Vlad, dl Victor Pop, director la „Banca Centrală“ Cluj,

Fie-i țărană ușoară!

*

Serviciul de incasso al Băncii Naționale a României. În vederea faptului că în multe orașe din provincie, băncile din localitate în urma crizei provocată de legea pentru asanarea datoriilor agricole, nu funcționează ori nu funcționează normal, Banca Națională a României intenționează să înființeze *agenții proprii*, cărora se va încredința serviciul de incasso de polițe, cecuri etc.

Publicațiune.

Conform hotărârii adunării generale din 2 Noembrie 1933, acționarii Institutului de credit și economii „AJUTORUL“ din Șeica-mare se concheamă la o adunare generală extraordinară ce se va ține la 26 Noembrie a. c., ora 2 d. a., în comuna Vale, pentru a delibera asupra următoarelor

OBIECTE:

1. Cererea funcționarului demisionat Ion Nistor pentru reintegrare;
2. Alegerea unui funcționar și casier, precum și stabilirea salariului lor;
3. Alegerea Direcțiunii și a Comitetului de cenzori.

La adunare pot participa cu vot deliberativ numai acționarii care îndeplinesc condițiile art. 17 din statute.

Hanzu Ioan

Președintele adunării generale.